ZPRÁVY ZAHRANIČNÉ.

TELEGRAFICKÉ.

Ve Zdicích v Čechách sveden o květnovém svátku tuhý boj mezi dělníky a četníky. — Jeden dělník byl zabit a na obou stranách několik osob poraněno. Obroněným četníkům povoláno na pomoc vojsko.

V Srbsku schválil občanský soud rozkaz mladého krále Alexandra, aby za jeho nepřítomnosti, která trvati bude asi 6 měsíců, stál v čele vlády otec jeho bývalý král Milan. Alexandr zamýšlí vykonati okružní cestu po evropské pevnině a také ještě na jiná místa. Naproti tomu kasační dvůr prohlásil rozkaz za nezákonitý a odmítl žalobu, kterou zadal prostopášník Milan proti čelnému radikálnímu listu pro urážku na cti.

Německá vláda nepřistoupí prý za žádných okolností na jakýkoli návrh, jehož provedením sesiaben by byl vliv německé říše na ostrovech Samojských, nebo kdekoli jinde a má-li se vůbec státi nějaká změna v nynějším poměru německé vlády k Samoi, mohla by se uskutečniti toliko ve směru německého protektorátu. Na druhé straně je německá vláda ochotna povoliti smlouvou Spoj. Státům veškeré požadavky, jimiž by se jim nynější obchodní výsady a nynější jejich postavení na Samojských ostrovech zabezpečilo.

První máj byl v Evropě vzdor obavám před nepokoji velmi klidný. Osvědčila se stará zkušenost, že nejklidnější průběh mají demonstrace, do nichž se policie neplete. Toho patrným důkazem byl první květen ve Francii a Anglii. Po celé Francii odbývaly se velkolepé demonstrace a ač mluveny řeči revoluční a vlály rudé prapory, přec policie nezakročila a k výtržnostem nedošlo nikde. Lid vyslechl řeči "petrolejnických" řečníků a klidně se rozešel. Průběh slavnosti byl důstojný. Rovněž tak bylo tomu v Římě a v Italii celé. V Londýně natloukl sám lid anarchistickým řečníkům, kteří sváděli k násilnostem a policie, která brala dynamitáře pod ochranu před rozzuřeným davem, dostala rovněž něco na pamětnou.

Ve Vídni došlo ve čtvrti Ottakringu ke srážce mezi hloučkem stávkujících dělníků a policií. Stávkáři házeli kamením a poranili několik strážníků; policie použila pak střelné zbraně, čímž 2 výtržníci byli poraněni. Několik stávkářů bylo zatčeno.

Ve Vídni bylo 21. dělníků, kteří pro účastenství na nepokojích ze dne 1. května byli zatčeni, odsouzeno vesměs do vězení na delší nebo kratší dobu.

Hollandské ministerstvo oznámilo královně vladařce, že na určito odstoupí. Volby do parlamentu dopadly úplně nepříznivě pro vládu a proto ministerstvo odstoupí.

V Uhrách vyšlo na jevo, že na 6. máje připravováno bylo ve Vasarhély a okolí pozdvižení lidu. Starosta a plukovník husarské posádky dostali dopisy, v nichž se jim vyhrožuje smrtí; ve věznici vytlučena byla kamením okna a vězňům dána zpráva, že 6. května budou vysvobozeni a pomstěni za bezpráví jim způsobené. Ve Varsarhély konáno několik tajných schůzí. Vojsko jest konsignováno.

V Londýně skončil v pátek proces proti italským anarchistům Farnarovi a Poltimu. Oba uznáni vinnými zločinů za vinu jim kladených a Farnaro odsouzen na 20 a Polti na 10 let do žaláře.

Vyznáním anarchisty Poltiho před soudem londýnským a přísným sledováním tajné policie anglické, byli vůdcové anarchistů tak ustrašeni, že vzali do zaječích. Čtyři uprchli na evropskou pevninu a dva prý jedou potěšit Ameriku.

Osm turistů bylo v jeskyni objevené u Štýrského Hradce přívalem vod od světa odloučeno a přes týden musili setrvati v trapném stavu. Teprvé z Vídně vyslaní inženýrům a potápěčům podařilo se odstraniti z ústí jeskyně překážky vodou tam nanešené a vězně vysvoboditi. K odvrácení překážek musilo použito býti dynamitu.

Katolíci v Lyoně ve Francii uspořádali kočičinu ministrům, k otevření výstavy do Lyonu přijevším. Stalo se tak následkem zastavení státní podpory arcibiskupu Lyonskému, pro jeho protivládní pastýřský list. Asi 20 demonstrantů bylo zatčeno.

V Bulharském městě Brajlově zbořil se most přes Dunaj pod návalem obecenstva a utonulo dle jedněch zpráv 50, dle jiných 200 lidí.

Z Řecka docházejí zprávy, že otřesy skoro už ustaly. Udává se, že následkem posledního zemětřesení přišlo o život celkem asi 500 lidí. 20,000 lidí je bez přístřeší.

V San Salvadoru vypukla opět revoluce.

Švýcarsko uvědomělo svého vyslance dra. Claparedeho ve Washingtoně, že ve smírčím soudě Švýcarsko rozhodlo se ve sporu mezi Chili a Amerikou přiřknouti Americe místo žádaných $9,000,000 pouze $240,564.

Španělská delegace lékařů, která vyšetřovala epidemii v Lissaboně, sděluje, že nákaza cholerová šíří se směrem levého břehu řeky Tajo. Z Costello Branco v provincii Beira, těsně na španělských hranicích, oznámeno šest případů onemocnění.

V Barceloně vyhlášen byl rozsudek nad 9 anarchisty, kteří pro spojení své s atentátem Pallasa na generála Campose vojenským soudem byli souzeni. 5 z nich odsouzeno bylo k smrti, 4 ostatní k doživotní nucené práci.

Z Lisabonu potvrzuje se zpráva o uprchnutí brasilských povstalců z lodí portugalských.

Ve Vídni pobodal jakýsi žebrák vrchního ředitele bankovního domu Rothschildova.

Ludvík sv. p. Passinger von Choborski, bývalý místosekretář v ministerstvě obchodu, který právě vrátil se do Vídně z Ameriky, byl zatčen pro finanční podvody.

V Antverpách zahájena byla v sobotu výstava za přítomnosti 35.000 osob.

Policie ve Waernsdorfě v Čechách rozehnala dne 1. května dav lidí, kteří chtěli na ni učiniti útok. Dvě osoby byly poraněny.

3000 stávkujících horníků pokusilo se dne 1. května v Jolniš(??) v rakouském Slezsku, zabrániti v práci jiným dělníkům. Četnictvo rozehnalo výtržníky a náčelníky jejich zatklo.

V Štýrském Hradci uspořádán byl na 1. května velký dělnický průvod. Lidé ti nechtěli uposlechnouti vyzvání policie, aby z průvodu odstranili červený prapor. Když se pak policie pokusila donutiti je k tomu, postavili se dělníci na odpor a jali se na policisty házeti kamením. Strážníci použili šavlí, avšak výtržníky podařilo se rozehnati teprvé tehdáž, když přišlo policii na pomoc oddělení vojska. Deset policistů a několik dělníků bylo poraněno, 33 osob zatčeno.

Německý antisemita rektor Ahlwardt, který 6. března propuštěn byl z vězení v Plootzensse, byl pro urážku pruských úředníků, spůsobenou v nedávné řeči v Essenu, odsouzen na tři měsíce do vězení.

Mladý král Alexandr odebéře se co nejdříve na cestu do ciziny; za jeho nepřítomnosti bude vladařiti bývalý král — lump Milan. (Nešťastné Srbsko!)

Německé listy v celé říši pojednávají o Coxeyově armádě a diví se, že mezi jednotlivými vládami států panuje také nesjednocenost. Myslí se, že celá armáda ničeho nepořídí, neboť washingtonská vláda prý s ní krátce zatočí.

V Mexiku vydáno bylo prezidentem nařízení, kterým se snižuje clo některé předměty, počínaje dnem 1. července. Jsou to zejména pytle, litina, železo a ocel, mramor a alabastr, petrolej a láhve.

V Římě započalo přeštěení ve středu s fiditelstvem banky Banco Romana, jejíž úpadek loni takové překvapení způsobil. Zjištěno totiž, že banka vydala za 64½ milionů lir falešných bankovek a ještě se nedostávalo hotových 28½ milionů lir. (Lira je asi 20 centů americké měny.)

Zprávy z Čech.

(Od našeho vlastního dopisovatele.)

Rakouské poměry. Košut, Kościuszko Mladočeši. — Říšská rada, její práce, vyhlídky a poslední bouře na ní. — Jazyková otázka v Rakousku. — Politické proudy v Čechách. — Boj o Třebenice. — Německé pouliční tabulky v Praze. — Mošnovo jubileum. — Vůdce českých Němců dr. Smejkal mrtev. — Procházky národopisnou výstavou. — Česká práce v cizině (satisfakce za činnost Národ. Výboru). — Co se stalo v Praze v únoru.

Rakouské poměry. Nejlepší illustrací našich tak zvaných poměrů podávají události posledních dnů. Velký uherský bojovník za svobodu vlasti, Košut, měl v Pešti pohřeb. Schystány mu byly jak známo ohromné oslavy a ač celý národ téměř pohřbu byl účasten, horkokrevní Maďaři chtěli přinutit i vládu rakouskou, aby ostavila toho, kterého psancem politickým prohlásila. A když vláda a kruhy jí blízké zdráhali se jim po vůli učinit, nastaly v Pešti bouře, jakých jinde nevidět. Kde nebyl dům smutečně upraven, ať byl či chtěl, byl bombardován, rozbit. Lid veřejně vládě a ministerstvu nadával, některé cestou postihnuvší kamením vítal, ba i na císařský hrad táhl. Jen zakročení vojska, překazilo posledního úmyslu uskutečnění. — A o několik dní po peštských bouřích oslavovala Polska Kosciuszka Poláci nadšení vzpomínkou na velikého vůdce v boji za svobodu Polsky, žádali, aby celý Lvov, celý Krakov, Kosciuszkovi holdoval. A kde nestalo se tak, tam nastal poprask, bouře a vzpoura proti policii, že vojsko musilo zakročit..... V Krakově vybita byla celá šlechtická třída..... A hle! Co se stalo buřičům, co stalo se oslavovatelům zbůjníků, co rozbíječům paláců, co utrhačům vlády? — — *Nic.* — — Toto slovo po vzpomínce na nedávný krutý rozsudek nad Omladinou, souzenou a odsouzenou pro několik písniček a pro dvě, či tři tabule v cknech — ta pravda po vzpomínce na zákazy oslav reskriptových — ta skutečnosť po vzpomínce na konfiskace každé nejnevinnější řádky proti vládě — ty illustrují naše poměry nejkřiklavěji. A illustrace nebije jen do očí, ona křiklavostí barev do světa řve! —

Říšská rada sešla se opět po Velkonocích k zasedání. K plodné práci! Začala ji rozpočtem. Debata rozpočtová pak dle starého zvyku zplodila debatu o všem možném a nemožném. Proti rozpočtu zejména mluvili poslanci Pacák, Kramář, Keizl, Vašatý, Fandrlík, Hoch, Šamánek, Herold, Březnovský a Ed. Grégr. Každý pověděl koaliční vládě co o ní soudí, vylíčil její vzácnou přízeň k Čechám, její nestrannosť a spravedlnosť a mnohý posvítil si i do zákulisí koaličních pletek. Tak z nenadání dostala se v popředí řečí všech *česká otázka*, o níž ministrpresident Windischgrätz tvrdil, že jí nezná a v pasť lapen pan ministr Plener musil doznati veřejně, že česká otázka *jest*, ale že je to — tvrdý oříšek! Čeští poslanci ukázali k rozlousknutí jeho cesty: státní právo, rovnocennosť národů a vrstev či tříd lidových, jakož i rovnoprávnosť. Zároveň veškeří čeští řečníci s důrazem odmítli, že v řadách jejich je rozkol, dokázali, že s lidem českým za jedno jsou, veřejně vyznali, že v opposici neochabli a neochabnou dokud nedostanou svému lidu svobody a přibili na pranýř veškeré smýšlení o české delegaci pověsti. Posl. Šamánek pak rozvinul vládě obrázek přátelské činnosti české delegace, nepřestane-li se Čechům křivditi.

Pravil:

"Můžete si, pánové, lehko představiti, že při systému, jaký nyní se strany vlády a zvláště se strany místodržitelství v Praze jest oblíben, národu snadno připadnou prostředky, které mu alespoň zaručují pro budoucnosť, že dojde svého práva. Vyvolí sobě příklady z dějin, aby dospěl k svému cíli; ovšem nebude dělati revoluce, nepřestane platiti daně, ale zařídí si společnost tak, že všeho, proti čemu bojuje, také tato společnost se bude straniti a učiní to neškodným.

Můžete si snad, pánové představiti — a příklady jsou zde, vzpomínám jen na Italii a na Uhry — že národ také na tytéž prostředky připadne a vše, co od vlády pochází, co císařským-královským sluje a kryto jest jmenem vlády a hrab. Thuna, bude nenáviděti a odkopávati a že vůbec těmto orgánům vlády učiní život a existenci nemožným.

A myslíte, pánové, že zůstane lid státi u úřadnictva? Nu, on půjde dále, a se vším, co má jiný kabát než občanský, nakládati bude stejně. Uvádím jen Benátsko za příklad. Starší páni ještě dobře se budou pamatovati, jak nakládáno tam s Rakušany pro jich nesmyslnou přísnosť, které užili proti italskému národu; to však není ještě omega celého, přijde snad ještě horší.

Zastavení spolkové a tiskové svobody je věru špatným prostředkem, aby snad zamezena byla shromáždění bouřlivá, naopak jest prostředkem, aby lidu se ukázalo, že nemusí se mu vše říci v shromážděních, nýbrž že jsou jiné ještě prostředky a příležitosti, kde řekne se mezi čtyřma očima, co na shromáždění říci by se nesmělo; jedním slovem, system oblíbený u koaliční vlády a geniálního hraběte Thuna musí nepochybně vésti k něčemu, co lid otuží. Národ také nebude poslušen zákonů, právě jako jednotliví členové vlády nejednají dle zákonů, na které přísahali. A to jistě nebude stav zdravý, jakého sobě vláda přeje. Lid bude pak hnán do krajností. Lid použije každé příležitosti, aby těchto svých odpůrců se jakýmkoliv způsobem zbavil, kteří ho klamem a šalbou, úmyslným zanedbáváním a pronásledováním snižují.

A že k tomu jest účinný prostředek, to ukáže budoucnost." —

Tato slova akcentovaná měla by rakouské vládě stačit. Ale kdež? Ta žene se slepě proudem koaličním. Však nadarmo.

Koalice vyhlídek nemá. Psali jsme to. Náš náhled pak potvrzují dvě i tři dnes nové okolnosti. *Ruský klub se rozbil.* Prof. Wachňanin svojí otrockou k vládě řečí popudil Romančuka a v prvním zasedání ruského klubu stala se srážka po níž Romančukova strana spojenství s prof. Wachňaninem se zřekla. Tím de fakto klub přestal existovati. Koalice má z toho méně o člena, na nějž počítala.

Mimo to *polský klub* dostal trhlinu. Po úmrtí předsedy polského kola ryt. Benoe, zvolen ve valné schůzi předsedou kola exministr Zaleski 36 proti 7; místopředsedou pak prof. Jendrzejovitz, 23 hlasy proti 22 hlasům, jež po *osmé volbě* připadly hr. Piminskému, odpůrci spojení Poláků s Němci, náčelníku strany podolské. Tato opposice zobrazuje smýšlení Polské jasně. Kde je v něm ona jednotlivost, svornost a disciplina, o níž Poláci tak rádi káží?

Klub Hohenwartův pak oněm. Za celé rozpočtové debaty ani jeden jeho člen nesmohl se na slo[vo]. Mylíme tím ovšem vůdce.

Proč to? Ina volební předlo[h] pány roztrhla. Nevědí kudy ka[m] — proto moudře — mlčí.....

Toť obraz z koalice. Předstě[ra]me si k němu panovačné chouti[vé] Němce a máme proroctví o existe[nci] koalice hotovo.

Neue Freie Presse, hlavní org[an] Němců proroctví to zřejmě nabře[dá] větou: *Koalice při první vá[lce] politické otázce praskne.*

Co bude pak? Odpověď d[ali] jsme před týdnem a dnes tuto *doslovně* potvrzuje výrok Plenere[ra] inspirovaného poslance za Karlo[vy] Vary dr. Russa, že nepokládá ko[a]lici za *konečný* útvar parlamentá[rní], *nýbrž jen za přechodní;* pře[chodní] totiž k alliance polsko-německé, pro kterou již dle volt[e] místopředsedy polského kola po[lo]vice Poláků je zaujata..... Ta[k] skutečnost osvědčuje zamlk[nutí] Hohenwartovu — o něm, o tvůr[ci] koalice neděje se nikde ani slova. O nevděčný světe!!! — —

Bouře strhla se na říšské ra[dě] 10. dubna pro výkřik Prušá[ka] Hompesche, polského (!) poslan[ce]. Když totiž český mluvčí dr. Vaša[tý] mluvil proti položce o příspěvku na "dvůr", farisejský pan minis[tr] president litoval, že o této položce se mluvilo a opponovalo.

Dr. Vašatý vskočil Windisc[h]grätzovi do řeči, volaje, že to ne[ní] poprvé, že i jinde tak se děje. [A] tu drzák Hompesch řval na něho "Ven!"

Na to nastala bouře proti Hom[p]peschovi z české strany nevylíčit[el]ná. Voláno: "Odvolat!" T[le]čeno pěstmi, dupáno, křičeno.

A kdo myslíte, že dostal důtku? Původce bouře Hompesch? I to. Dr. Vašatý! A proč? — I[n] koalice! —

Jazyková otázka v Rakous[ku] přišla nejnověji opět v popře[dí]. Správní soud totiž rozhodl platí, že ať jsou v obcích, neb městech lidé druhého jazyka (českého, n[eb] německého), že obce jsou *povin[ny]* přijímati spisy v druhém jazy[ku] (čes. neb němec.) Následkem to[ho] česká města musí přijímati s[pi]sy německé, ale naopak německých opět musí vyřizovati české. Čt[o] to dělali. Němci ne; proto zej[m]na v Liberci, v soukennickém M[u]chestru zuří.....

Mela z toho bude. —

Politické proudy v Čechách líčili jsme posledně. Schůze[ve] Kolíně, Rokycanech, v Plzni, Sadské a v Jaroměři vynášejí pr[o]dy ty na vrch. Pokrokáři krotnou. Najednou prohlašují, nechtějí Mladočeské straně škod[it], že chtějí být pouze její radikální křídlem — že prý chybili sic, že i Mladočeši pochybili atd. [To] dobrá. Uvidíme, co se z věci klubu. Rozumná opposice, by[ť] radikální je na místě, a my zaji[sté] nejsme jejími odpůrci. Inu[ž] rozumně a ne — slepě! Dojde k opposici, mimo zákon, jak ji Šamánek líčí, inu pak půjde ji celý národ do tuha — proto přece — orlíky mazat a sochy [le]šet nebude! Pak bude mít ji[né] věci na starosti — vážnější s[ta]rosti!!! — — —

Boj o Třebenice zuří dále. Němci agitují zuřivě. Shánějí peníze v cizině, volají Němce, aby se[ji] Třebenicích zakupovali, aby se v Třebenic alespoň na letní byt s[ta]hovali atd. Jak boj dopadne? Ubohý purkmistr doktor Pařízek. Zkusil-li dříve od zuřivých germánů, co zkusí nyní teprve? Nežli cti jeho řečeno, tento harcovník neleká. Bojuje vytrvale. Dejž[to] nebe vítězství, těšíme se aspoň [na] děje v ně. Pádem Třebenic o[h]žen by byl germanisací opět va[ši] kus českého ráje. —

Německé pouliční tabulky s[e] věšují. A ku cti správy mat[ky]